

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés Zala megye, 2023.06.05-06.12.

Időjárás: A múlt héten meleg, csapadékos időjárás uralkodott a megyében. Csapadék 4-5 nap hullott, nagyon változó mennyiségben a megye területén 25-100 mm-ig. Nem volt ritka, hogy egy-egy településen 60-100 mm eső esett 24 óra alatt. Szántóföldeken a lejtős és nem megfelelően művelt területeken több helyen sárfolyás is kialakult.

A hőmérsékleti értékek kissé emelkedtek az előző időszakhoz képest, a levegő páratelt volt (a relatív átlagos páratartalom 90 % feletti volt!), a gyakori esők, valamint a ködös, párás reggelek miatt a levélnedvesség időtartama tartósan magas volt, 6-23 óra között volt mérhető. A minimum hőmérséklet 13,3-16,2 °C, a maximum 20,2-24,6 °C között változott (átlag: 16,75-20,4 fok).

A fenti körülmények a gombabetegségek fertőzéséhez kiváló feltételeket teremtettek.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: Őszi árpa: viasz érés, őszi búza: tejes érés – késői tejes érés.

A hirtelen lezúduló nagy mennyiségű eső, és a viharos szél következtében fokozódott a gabona állományok (főleg őszi árpa) megdőlése.

Károsítók:

Búzában a korábbi **sárgarozsda** fertőzéseknek többnyire csak a nyomaival lehet találkozni. A felmelegedés miatt teljesen kezeletlen felületen is elpusztultak az uredotelepek (elfeketedtek) (1. fotó). A kaláspelyván általában nem látni tünetet (legfeljebb mikroszkóppal észlelési szinten).

1. fotó: Sárgarozsda elpusztult uredo telepei (2023.06.08.)

A **vörösrozsda** tünetei ezzel szemben fokozódtak, de a fungicid beavatkozások miatt szerencsére nem jelentős mértékben. A fertőzöttség legfeljebb 5 %-os (gyenge fertőzöttség, 1-es skála) a zászlós levélen valamint az 1.-és 2. levélemeleten.

A **lisztharmat** fertőzöttség a védett táblákon továbbra is minimális, legfeljebb a 2.-3. levélemeleten láthatóak gyenge mértékű tünetek (1-es skála).

Őszi búzában észlelési szinten megjelentek a **fuzáriózis** tünetei a kalászokon. A búza kalászokon egyelőre észlelési szintű, de gyakori (a mintaként vizsgált kalászok ~70-90 %-án) a **korompenész** megjelenése.

Őszi búzában a **vetésfehérítő bogarak** száma észlelési szintűre csökkent, elvértve már csak egy-egy idős lárva látható. A **levéltetvek** száma is visszaesett, szórványosan fordul elő egy-egy egyed. A **poloskák** betelepődése megkezdődött az állományokban, de számuk észlelési szintű.

KUKORICA

Növényfenológia: 5-7 leveles állapot.

A meleg és csapadékos időjárás a kukorica állományok fejlődését elősegítette, gyorsította.

A kihelyezett fénycsapda egyelőre nem fogja sem a **gyapottok bagolylepkét**, sem a **kukoricamolyt**, de a kártevők csapdázása aktuális és javasolt a fertőzött területeken.

Kukoricában a **posztemergens gyomirtások** folyamatosak a magról kelő kétszikűek kelése, fejlődése intenzív.

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: 4-8 valódi leveles állapot (nagyon heterogén táblák).

Napraforgóban a **közönséges kétfoltos takácsatka** felszaporodásának véget vetett (vagy lassította) az esős időjárás. A kártétel gyenge szinten maradt az alsó leveleken, remélhetőleg már nem is lesz jelentős.

A **levéltetvek** felszaporodása felgyorsult, de kifejezetten góc-szerű megjelenésük tapasztalható. Tábla szinten a fertőzöttség ~1 %-os, nem jelentős.

Napraforgóban a **parlagfű** fertőzöttség erősödött, nagyon heterogén fejlettséggel. A kelő növénytől a 20-25 cm-es magasságig több fejlődési fokozat is megtalálható (többségében 6-8 leveles) (2. fotó). A posztemergens védekezés elvégzése javasolt.

2. fotó: Parlagfű fertőzés napraforgóban (2023.06.12.)

BURGONYA

Növényfenológia: sorok záródása, virágzás.

Károsítók:

Megkezdődött a **burgonyabogarak** lárvakelése. Monokultúras területeken vagy burgonyatábla szomszédságában az egyedszám magas, növényenként átlagosan 2 db lárva található. Egyéb területeken azonban alacsonyabb a lárvák száma, de a védekezés a kelő-fiatal lárvák ellen mindenütt időszerű.

A **levéltetvek** felszaporodása lassú, előfordulásuk szórványos.

Az **alternáriás levélfoltosság** tünetei nem emelkedtek az elmúlt időszakban. Száraz, meleg, párás körülmények között azonban számíthatunk a betegség terjedésére.

A **burgonyavész** fertőzése számára kifejezetten kedvezett az elmúlt hét. A felázott talajú táblákon, a záródott sorok között kialakult magas páratartalom a rajzospórák csírázásához optimális volt, így a védelemben nem részesített táblákon a tünetek megjelenésére számíthatunk. Jelen hőmérsékleti viszonyok között a betegség lappangási ideje 5-7 nap. A védekezés javasolt a betegségek ellen.

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA

Növényfenológia:

Cseresznye, meggy, szilva: gyümölcsnövekedés; cseresznye, meggy: korai fajták érése.

Alma, körte: gyümölcsnövekedés (~4-5 cm-es gyümölcs átmérő);

Károsítók:

Almában a **varasodás** tünetei az érzékeny fajtákban tovább erősödtek. Az intenzíven védett ültetvényekben gyenge mértékű a levélfertőzöttség, de házi kertben és az érzékeny fajtákban közepes-erős. Ugyanitt a kis gyümölcsökön is erősödtek a tünetek, közepes mértékű a fertőzöttség, gyakran 15-20 %-os gyakorisággal (3. fotó). A esős napok és a tartós levélnedvesség továbbra is kedvez a kórokozó fertőzéséhez, a **fertőzési nyomás magas**, a betegség lappangási ideje lerövidült, 8-10 nap között alakul. Intenzív védekezés javasolt!

3. fotó: Erősödő varasodás fertőzöttség almán (2023.06.12.)

A **lisztharmat** fertőzöttség a múlt héten nem erősödött jelentősen, köszönhetően a többnyire esős napoknak. Azonban ha a csapadék hajlam csökken és az esőzések is ritkábbá válnak, a magas páratartalom és a meleg időjárás miatt a betegség „robbanás-szerű” fertőzésére, tünetmegjelenésére számíthatunk az érzékeny fajtákban. Védekezés indokolt.

Almában –az érzékeny fajtákban súlyosbodtak a **colletotrichumos betegség** levéltünetei (4. fotó). A csapadékos május és június kifejezetten kedveztek a fertőzéshez és a betegség terjedéséhez. A levélfoltokon termőtestek (piknidiumok) még nem láthatóak, de kialakulásuk védelem hiányában hamarosan várható, amely a későbbi fertőzési nyomást tovább növeli. Intenzív védelem javasolt a fertőzött és érzékeny fajtákban strobilurin hatóanyagú készítmények beiktatásával.

4. fotó: Colletotrichumos betegség levéltünete almán (2023.06.12.)

Almában az **almamoly** rajzása stagnál, viszonylag gyenge, de folyamatos a rajzás (10 db imágó/csapda/3 nap). A védekezés javasolt.

Almában a **levéltetvek** (szürke,-zöld almalevéltetű) felszaporodása folyamatos. Közepes-erős mértékű a fertőzöttség a nagy összefüggő kolóniák kialakulásával. A szürke almalevéltetű telepeiben ~10 %-ban megjelentek a szárnyas alakok (5-6. fotó). A hajtásnövekedés folyamatos az almán, ezért a védekezés továbbra is javasolt.

5-6. fotó: Szürke-és zöld almalevéltetű erős mértékű fertőzöttsége almán (2023.06.12.)

Körtében a **varasodás** tünetei közepes mértékűek a leveleken és a gyümölcsökön (4-es skála) is (házi kert). A csapadékos napok az újabb fertőzés számára kedveznek, ezért a folyamatos intenzív védelem javasolt.

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása minimálisra csökkent (2 db imágó/csapda/3 nap). Szilvában folyamatos, szintén csökkenő a **szilvamoly** rajzása (4-9 db imágó/csapda/3 nap). A molyos gyümölcsök hullása megkezdődött, ~1-3 %-os. A **levéltetvek** jelenléte szilvában folyamatos, gyenge-közepes mértékű a fertőzöttség, nem változott.

Cseresznyében a **fekete cseresznye levéltetű** felszaporodása, kártétele folyamatos, továbbra is tapasztalható. A hajtások ~3-10 %-a károsodott, közepes mértékben. A védekezés javasolt.

A **cseresznyelég** rajzása folyamatos, az egyedszám továbbra is alacsony (1-3 db imágó/csapda/hét). A védekezés javasolt.

Cseresznyében, kajszibarackon és szilván a **sztigminás levéllyukacsosodás** tünetei gyenge, érzékeny fajtában közepes-erős mértékűek, a fertőzöttség a lombzat ~5-25 %-át érinti. A csapadékos időjárás a további lombfertőzést elősegíti, de az érő gyümölcsökben a védelem nem javasolt.

Cseresznyében az érő gyümölcsökön erősödtek a **monília rothadás** tünetei. A gyümölcsök felrepedése gyakori a sok eső miatt. A fertőzésveszély magas, ezért a megelőző védekezések elvégzése időszerű és indokolt az élelmezés egészségügyi várakozási idők betartása mellett!

SZŐLŐ

Növényfenológia: virágzás.

Az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése folyamatos, többségében még mindig L1-es lárvaformákkal lehet találkozni de megjelentek már az L2-es lárvák is (**L1: 76 %; L2: 24 %**). A fiatal lárvák elleni védekezés megkezdhető a fertőzött szőlős kertekben, melynek során a virágzó ültetvényekben méhekre nem jelölésköteles, vagy méhkímélő technológiával is kijuttatható elsősorban kontakt hatású készítmény választása javasolt.

A **peronoszpóra és feketetrohadás** fertőzésveszélye az elmúlt időszakban magas volt. Az esős időszakot követően napokon belül számíthatunk újabb peronoszpóra tünetek megjelenésére a leveleken és a fürtökön egyaránt (ez utóbbin a korábbi fertőzésekből). Nagyon fontos az intenzív, gyakori védelem mert tavaly több ültetvényben volt jelentős a peronoszpóra lombfertőzése, jelentős fertőző anyag mennyiséget hagyva maga után, így a fertőzési nyomás jelenleg magas. Hasonló a helyzet a feketetrohadással is, melynek jelenleg a kisebb mértékű levéltünetei is okozhatnak a későbbiek során jelentős fürtfertőzést.

A virágzás idején, csapadékos körülmények között a **botrítiszos virág/fürtfertőzés** elleni megelőző védekezés is javasolt.

Egyéb:

Dióban megjelentek a **baktériumos betegség** (*Xanthomonas arboricola pv. juglandis*) tünetei a kis terméseken.

Paradicsomban, paprikában, uborkában, tök-félékben, dinnyében erős mértékű a **levéltetvek** felszaporodása. A védekezés időszerű és indokolt.

A csapadékos napokon a **háztalan csigák** nagyszámban lepték el a veteményeseket. Védekezés indokolt.

Zalaszentlőrinc, 2023. június 12.

Tűh Annamária
előrejelző